

Ö?retmenlerin Masallara ve Bunlar?n Türkçe Ö?retiminde Kullan?lmas?na ?li?kin Görü?leri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenlerin Masallara ve Bunlar?n Türkçe Ö?retiminde Kullan?lmas?na ?li?kin Görü?leri Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27344>

Özet

Ö?retmenlerin Masallara ve Bunlar?n Türkçe Ö?retiminde Kullan?lmas?na ?li?kin Görü?leri Ölçe?i, s?n?f ö?retmenlerinin masallar?n pedagojik de?eri, seçimi ve Türkçe derslerindeki uygulanabilirli?ine dair sahip olduklar? alg?lar? ve tutumlar? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir ölçektir. 2007 y?l?nda Zeynep Çetinkaya taraf?ndan geli?tirilen bu araç, 75 maddeden ve üç ana alt boyuttan olumaktadır. Ölçek, özellikle ö?retmenlerin masallar?n çocuklar?n hayal gücü ve yarat?c? dü?ünme becerileri üzerindeki etkisine dair sahip olduklar? inançlar? derinlemesine incelemektedir. Ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlıl?a sahip oldu?u (Cronbach Alfa katsay?s? $\alpha=0.9566$) ve güçlü bir üç faktörlü yapıya sahip oldu?u yapılan analizlerle tespit edilmitir.

Anahtar Kelimeler

Masal, Türkçe Ö?rimi, Ö?retmen Görü?leri, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Yap? Geçerlili?i, Faktör Analizi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Zeynep Çetinkaya

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, görev yapmakta olan ö?retmenlerin masallara yönelik genel yakla??mlar?n? ve bu masallar? Türkçe Ö?rimi sürecinde ne ölçüde ve hangi yöntemlerle kulland?klar?na dair görü?lerini sistematik bir ?ekilde belirlemektir. Ölçek, masallar?n e?itim sistemindeki potansiyelini ve ö?retmenlerin bu potansiyeli nasıl de?erlendirdi?ini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Ölçek, ö?retmenlerin masallar?n çocuk geli?imi üzerindeki rolüne (örneğin hayal gücü ve yarat?c?lık üzerindeki etkisine) olan inançlar?n?, uygun masal kitaplar?n? seçme kriterlerini ve masallar? ders içi etkinliklere entegre etme becerilerini ölçerek, Türkçe Ö?rimi metodolojisine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yap?

Ölçek, ö?retmen görü?lerini üç ana psikolojik yapı veya alt boyut etraf?nda toplamaktadır. Bu çok boyutlu yapı, ö?retmenlerin tutumlar?n?n yalnızca genel bir de?erlendirmesi yerine, uygulamaya dönük ve materyale dönük farklı görü?lerini ay?rt etmeye olanak tanır. Toplamda 75 maddeden olunan ölçek, ö?retmenlerin masallara olan bak?? aç?lar?n? kapsamlı bir profilini sunar.

Ölçeğin ölçtüğü yapılar, masalların pedagojik kullanımının farklı amaçlarına odaklanmaması: materyal değerlendirme, seçim süreçleri ve sınıf içi uygulama teknikleri. Bu alt boyutlar, öğretmenlerin masal kullanımındaki yeterlilik ve inanç düzeylerini detaylıca anlamak için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini tespit etmek amacıyla faktör analizi tekniği kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç faktörlü yapıyı desteklediğini göstermiştir. Tavancalı (2002) referans alınarak belirtildiği üzere, faktör analizi, ortak boyutları saptayarak boyut indirgeme ve bağımlılık yapısını yok etme yöntemidir.

75 maddelik nihai ölçeğin, belirlenen üç yapıyı ölçüp ölçmediğini belirlemek için yürütülen analizler sonucunda, ölçeğin güçlü ve anlamlı bir üç faktörlü yapıya sahip olduğu doğrulanmıştır. Bu bulgu, ölçeğin, masallara ilişkin öğretmen görüşlerinin farklı yönlerini güvenilir bir şekilde ayrt edebildiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık düzeyini belirlemek amacıyla, istatistiksel güvenilirlik katsayılarından biri olan Cronbach Alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır. 150 öğretmeninden toplanan yanıtlar üzerinden yapılan analizde, 75 maddelik ölçeğin genel güvenirlik katsayısı $\alpha=0.9566$ olarak bulunmuştur.

Bu değer, psikometrik standartlara göre son derece yüksek bir iç tutarlılığı işaret etmektedir. 0.9566'lık Cronbach Alfa katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda büyük bir uyum sergilediğini ve dolayısıyla ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin önemli bir aşaması olan faktör analizi, ölçeğin yapı geçerliliğini kanıtlamak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda ölçek, toplam 75 madde ve üç ana alt boyuttan oluşmuştur.

Bu üç faktör, öğretmenlerin masallara ilişkin görüşlerini farklı odak noktalarında gruplandırmaktadır. Faktörler ve içerdikleri madde sayıları şunlardır:

Türkçe Ders Kitaplarındaki Masallar (26 madde): Bu boyut, özellikle mevcut Türkçe ders kitaplarında yer alan masal materyallerinin niteliği ve görsel içeriğinin (resimlerin) çocuğun hayal gücünü geliştirme potansiyeli üzerine odaklanmaktadır.

Masal Kitapları Seçimi (21 madde): Bu boyut, öğretmenlerin sınıf içi kullanım için masal kitaplarını seçerken kullandıkları kriterleri ve bu kitapların çocukları yaratıcı düşünmeye sevk

etme özelliklerini vurgulamaktad?r.

Masallar?n Türkçe Derslerinde Kullan?m? (28 madde): En kapsaml? boyut olup, masallar?n derste aktif ö?renme arac? olarak nas?l kullan?ld???na dair pedagojik uygulamalar? içerir. Örne?in, ö?rencilerden dinlenen/okunan masala uygun yeni bir ba?l?k bulmalar?n? istemek gibi yarat?c? etkinlikler bu boyutta de?erlendirilir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Tutum/Görü? Belirleme)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler (S?n?f Ö?retmenleri)

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve Güvenirlik çal??malar? 150 ö?retmen üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lm??t?r. (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Masal E?itimi, Pedagojik Görü?ler, Türkçe Ö?rimi Metotlar?, Yarat?c?l?k.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: zeynep.cetinkaya@deu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Çal??man?n yap?ld??? kurum).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Zeynep Çetinkaya taraf?ndan 2007 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri ve telif haklar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malar için genellikle

kaynak gösterilerek kullanılm mümkündür.

Bu ölçeğin tam metnine ve geliştirme sürecine dair detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir.

Orijinal makalenin PDF dosyası buradan indirilebilir: ogretmenlerin-masallara-ve-bunlarin-turkce-ogretiminde-kullanilmasina-iliskin-gorusleri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çetinkaya, Z. (2007). Öğretmenlerin Masallara ve Bunların Türkçe Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri Ölçeğinin geliştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 107-119. (Makaleye ayrıca şu adresten erişilebilir: sbe.deu.edu.tr)

Tavancalı, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öğretmenlerin Masallara ve Bunların Türkçe Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek 75 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır:

Türkçe Ders Kitaplarındaki Masallar (26 m): Türkçe ders kitabındaki masallarla ilgili resimler, çocuğun hayal gücünü geliştirecek türdedir.

Masal Kitapları Seçimi (21 m): Çocukları yaratıcı düşünmeye sevk edecek masal kitapları seçerim.

Masalların Türkçe Derslerinde Kullanılması (28 m): Dinlenen/okunan masala uygun yeni bir başlık bulmalarını isterim.